

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

ระบบการเงินระหว่างประเทศเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งที่เอื้ออำนวยให้ระบบการค้าระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ทั้งนี้เพราะการดำเนินการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศกันนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดคราคาและชำระค่าสินค้ากันด้วยเงินตราที่ต่างฝ่ายยอมรับหรือสกุลเงินที่เป็นที่นิยม ประเด็นสำคัญในการกำหนดคราคาระหว่างประเทศนั้นเชื่อมโยงกับตัวแปรสำคัญ ๆ หลายชนิด โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดค่าเงินภายนอกของประเทศด้วยแล้ว ย่อมมีผลทำให้ราคาซื้อขายสินค้ากับต่างประเทศเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

จะเห็นว่าการกำหนดค่าเงินบาทของประเทศไทย เมื่อเทียบกับสกุลเงินตราต่างประเทศนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของระบบการเงินระหว่างประเทศ ตั้งแต่การเริ่มต้นการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบมาตรฐานทองคำมาเป็นการใช้ระบบมาตรฐานปริวรรตทองคำและการอิงค่าเงินบาทกับสกุลเงินปอนด์อังกฤษ เงินดอลลาร์สหรัฐฯ หรือการอิงค่าเงินกับกลุ่มสกุลเงินต่างประเทศคู่ค้าสำคัญ เป็นต้น โดยค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะ จนในที่สุดเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2527 เงินบาทมีค่า 27 บาท ต่อ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ การเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทย่อมมีผลกระทบต่อในหลาย ๆ ด้านอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในด้านเสถียรภาพภายนอกประเทศเป็นประการแรกและเชื่อมโยงต่อการปรับตัวด้านต่าง ๆ ต่อไป

การศึกษานี้ได้พิจารณาถึงค่าของเงินบาท (Effective Exchange Rate) เมื่อเทียบกับกลุ่มสกุลเงินตราต่างประเทศคู่ค้าสำคัญที่ปริมาณการค้าขายกับไทยมากใน 10 อันดับแรกคือ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ อังกฤษ เยอรมนี ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง โดยคำนวณเทียบค่าเงินบาทต่อ ค่าเฉลี่ย 1 หน่วย ของกลุ่มสกุลเงินดังกล่าวโดยการถ่วงน้ำหนักนำเข้าแบบทวิภาคี ซึ่งคามงานศึกษาของ Black ได้สรุปว่าค่าที่คำนวณออกมาจะมีค่าใกล้เคียงกับการถ่วงน้ำหนักแบบ MERM Weight ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการคำนวณหาค่าเงินของประเทศใด ๆ คือเงินต่างประเทศโดยคำนึงถึงปัจจัยประกอบด้านต่าง ๆ เช่น การแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศสกุลเงินที่ใช้ชำระในการค้าและ

ขนาดการค้า เป็นต้น ทั้งนี้จะได้นำค่าเงินบาทนี้ไปคำนวณหาค่าเงินที่ได้ดุลยภาพ โดยใช้แนวคิดทางการเงินมาศึกษาในแบบจำลองกำหนดค่าเงินบาทที่สัมพันธ์กับตัวแปรด้านปริมาณเงินรายได้ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ย ศึกษาวิเคราะห์ในช่วงระหว่างปี 2513-2525 ใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาสแบ่งข้อมูลตามระยะเวลาการศึกษาออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกระหว่างปี 2516-2522 และช่วงระหว่างปี 2513-2522 ซึ่งผลในการศึกษาสรุปได้ว่า ปริมาณเงินมีผลปฏิภาคกลับกับค่าเงิน ส่วนรายได้ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยมีปฏิภาคตรงกับค่าเงิน กล่าวคือ ถ้าปริมาณเงินของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแล้ว จะมีผลทำให้ค่าเงินบาทลดลง ส่วนรายได้ที่แท้จริงและอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยเพิ่มขึ้นแล้วย่อมจะมีผลทำให้ค่าของเงินบาทมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้น่าจะสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญได้

นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาค่าตัวแปรในแบบจำลองมาทดลองแทนค่า (Simulation) เพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างค่าอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงกับค่าอัตราแลกเปลี่ยนตามแบบจำลองได้ผลว่า ค่าเงินบาทของไทยดังกล่าวนี้น่าจะมีค่าสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็นนั้น ตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา โดยเฉพาะในระยะปี 2527 ค่าเงินบาทกลับยังมีแนวโน้มสูงกว่าที่ควรมากไปอีก แต่พอถึงช่วงไตรมาสสุดท้ายความแตกต่างเริ่มลดลง เพราะการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงิน โดยกำหนดให้ลดค่าเงินบาทเทียบกับเงินเหรียญดอลลาร์เท่ากับ 27 บาท ต่อ 1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ค่าเงินบาทลดลงใกล้เคียงกับค่าที่ควรจะเป็นตามแบบจำลอง แต่ก็ยังสูงกว่าค่าที่ควรจะเป็นประมาณร้อยละ 5 อย่างไรก็ตามการศึกษานี้สมควรใช้ในการประมาณระยะสั้น และเป็นดัชนีหนึ่งในการพิจารณาแนวโน้มค่าเงินบาทอย่างกว้าง ๆ เท่านั้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า การกำหนดค่าเงินภายนอกของประเทศใด ๆ ก็ตาม จำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ เปรียบเทียบระหว่างในประเทศและต่างประเทศด้วย ดังนั้นนโยบายของประเทศไทยที่เคยกำหนดค่าเงินบาทให้คงที่เมื่ออิงกับเงินเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ แม้จะมีผลในด้านความเชื่อมั่นของค่าเงินและเสถียรภาพด้านราคาแล้ว แต่ก็ได้สร้างปัญหาด้านดุลยภาพภายนอกคลอคลอมา ดังนั้นจึงได้มีการปรับปรุงระบบการกำหนดค่าเงินแบบใหม่ ซึ่งทำให้การกำหนดค่าเงินบาทมีความยืดหยุ่นมากขึ้น แม้ในทางปฏิบัติจะเห็นว่าค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินเหรียญดอลลาร์จะไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ก็กล่าวได้ว่าได้มีการพัฒนาระบบการเงินระหว่างประเทศของไทยที่ก้าวหน้าและสู่สภาพความเป็นจริงมากขึ้น การที่จะสรุปว่าประเทศไทยควรจะกำหนดค่าเงินอย่างไรจึงจะเหมาะสมนั้น ก็อยู่ที่ว่าเมื่อพิจารณาถึง

ผลดีผลเสีย (Cost-Benefit) แล้ว

สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนเกี่ยวกับการกำหนดค่าเงินบาทของไทยนั้น มีประเด็นที่น่าจะได้อธิบายการศึกษาต่อไปดังนี้

ก. การสร้างแบบจำลองมหภาค จะเห็นว่าแนวความคิดในการกำหนดค่าเงินบาทมีหลายแนวความคิดซึ่งแต่ละแนวต่างมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไป แม้ผลการศึกษาจะใช้แนวความคิดด้านการเงินแล้วก็ตามแต่ตัวแปรที่ได้ผลอธิบายค่อนข้างกว้างและไม่สามารรถเชื่อมโยงถึงตัวแปรภาคต่าง ๆ ในเชิงปริมาณได้ ดังนั้นจึงสมควรจะได้มีการศึกษาถึงการสร้างแบบจำลองมหภาคขนาดใหญ่ที่กำหนดตัวแปรหลาย ๆ ด้านมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ผลที่ประสานสอดคล้องกันในการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข. การศึกษาถึงความเหมาะสมในการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน เป็นที่ทราบกันว่าปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้เลือกใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแตกต่างกันแล้วแต่ความเชื่อ และประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ เช่น การปล่อยให้ค่าเงินลอยตัวการอิงกับเงินสกุลต่างประเทศที่สำคัญเพียงสกุลเดียว การใช้ดัชนีแนวโน้มเศรษฐกิจในการกำหนดค่าเงินการอิงกับกลุ่มสกุลเงิน เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยก็ได้เปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นการอิงค่าเงินกับกลุ่มสกุลเงินตราต่างประเทศสำคัญน่าจะได้มีการศึกษาว่าประเทศไทยควรจะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบใดจึงจะเหมาะสม ซึ่งจะ เป็นผลงานที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจต่างประเทศอย่างมาก

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย